

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 5ο

Σεπτέμβριος — Οκτώβριος 1987

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ»

ΕΣΔΝΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ' κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Κ. Καλανταρίδου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών
Πύργος Αθηνών - Γ Κτίριο
2ος όροφος - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

ΕΒΗΤΑ
medical arts

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιότητας

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/-ές _____ 1000 δρχ.
Σπουδάστριες/-ές _____ 500 δρχ.
Οργανισμοί - Εταιρείες-
Βιβλιοθήκες _____ 1500 δρχ.
Εξωτερικό _____ 15 \$
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ 170 δρχ.

1. Γεώργιος Θ. Ράμμος <i>Συντακτική Επιτροπή</i>	159
2. Χημειοθεραπεία <i>Ε. Μπαρμπούνη-Κωνσταντάκου</i>	150
3. Ρόλος και εργασία της αδελφής Βιομηχανικής Υγιεινής <i>Κ. Καλφοπούλου-Βελιτζέλου</i>	170
4. Πρώτη Διδάκτορας Νοσηλευτικής από Ελληνικό Πανεπιστήμιο	174
5. AIDS. Η Δημόσια Υγεία σε κρίσιμη κατάσταση <i>Κ. Καλανταρίδου</i>	175
6. Ο Καλός Δάσκαλος - Προσόντα - Μεγάλος Δάσκαλος <i>Γ. Βεσκούκη</i>	178
7. Ενημέρωση - Συνέδρια	190

Ο ΚΑΛΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ - ΠΡΟΣΟΝΤΑ - ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Γ. Βεσκούκη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σ' αυτή την εισήγηση δεν θα ασχοληθούμε με τους διάφορους τύπους των Δασκάλων, γιατί εδώ μας ενδιαφέρει η θετική αντιμετώπιση του όλου θέματος.

Υπάρχουν πολλοί τύποι Δασκάλων, για παράδειγμα θα αναφέρω μερικούς, που τους έχουμε όλοι συναντήσει, όπως: ο αδιάφορος, ο υπηρεσιακός, ο επαγγελματίας, ο τυπικός, ο ανεπαρκής, ο εγωϊστής, ο απαισιόδοξος, ο μεροληπτικός, ο νευρικός, ο αυταρχικός, ο σκληρός, ο είρωνας, ο εκδικητικός. Θα ασχοληθούμε με τον ιδανικό, τον τέλειο Δάσκαλο, άλλωστε σ' αυτόν περιορίζεται και ο τίτλος του θέματος.

Το έργο του Δασκάλου μοιάζει με το έργο του μουσικού, του καλλιτέχνη, του ηθοποιού. Ο Δάσκαλος καθημερινά επικοινωνεί με ζωντανές υπάρξεις, αντιμετωπίζει νέες τάσεις και μεταβαλλόμενες ανάγκες και απαιτήσεις, και δε μπορεί να είναι απαθής και αδιάφορος σε αυτούς τους παράγοντες. Πώς όμως ο Δάσκαλος μπορεί να δουλέψει, ώστε να συμβάλλει αποτελεσματικά στη μόρφωση των μαθητών του;

Απ' όλους αναγνωρίζεται σήμερα ότι για να επιτύχει ο Δάσκαλος στο έργο του, πρέπει να είναι ολοκληρωμένη προσωπικότητα, με ευρεία μόρφωση, επιστημονική κατάρτιση και συνεχή επιμόρφωση στο αντικείμενο που διδάσκει, και να έχει αναπτύξει άρτια διδακτική μέθοδο.

Τα αίτια της αποστροφής των μαθητών σ' ένα μάθημα βρίσκονται σε στενή συνάρτηση με την προσωπικότητα του Δασκάλου και των μαθητών και με την πορεία της διδασκαλίας του και τη συμμετοχή των μαθητών.

Ποιά όμως, πρέπει να είναι τα γνωρίσματα ενός καλού και πετυχημένου Δασκάλου; Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στο κάθε ένα χωριστά από τα γνωρίσματα του καλού Δασκάλου, αρχίζοντας από την επιστημονική κατάρτιση.

1. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ο Δάσκαλος πρέπει νάχει πρώτα-πρώτα επιστημονική κατάρτιση. Πρέπει να τον διακρίνει ζήλος, αγάπη και ενθουσιασμός για την επιστήμη του.

Για να επιτύχει στο έργο του χρειάζεται πλήρης επιστημονική συγκρότηση και συνεχής ενημέρωση, που θα αποτελείται: α) από ειδικές γνώσεις της επιστήμης του και β) από ευρεία εγκυκλοπαιδική μόρφωση που θα αφορά την αντίληψη του Σύμπαντος και τη γνώση των προβλημάτων του πολιτισμού μας.

Είναι ανάγκη της εποχής μας, ο Δάσκαλος νάχει πολυμερή μόρφωση, να παρακολουθεί τη βιβλιογραφία της επιστήμης του και να ενημερώνεται για την πρόοδό της. Έτσι δάναι ενημερωμένος, δάχει ασφάλεια και θα κινείται στην τάξη του με αυτοπεποίθηση, θα διδάσκει με ηρεμία, άνεση, γεμάτος από την ψυχική ευφορία και χαρά που θα του παρέχει η πνευματική και επιστημονική του συγκρότηση. Άλλωστε, οι μαθητές αγαπούν την πολυμάθεια και ικανοποιούνται μ' αυτήν.

Βέβαια, η επιστημονική κατάρτιση απαιτεί συνεχείς κόπους και πολλές φορές δυσίες, γιατί το πεδίο των γνώσεων του ανθρώπου επεκτείνεται με άλματα. Σκοπός του πρέπει νάναι η παρακολούθηση της επιστήμης στο μέτρο του δυνατού, ο συγχρονισμός του σ' αυτήν και όχι η εξάντλησή της που είναι αδύνατο πράγμα.

Ένα άλλο γεγονός, που επιβάλλει την συνεχή παρακολούθηση, είναι ότι το απόδεμα των γνώσεων του δασκάλου όταν η ηλικία περνά μειώνεται και ξοδεύεται. Οι λόγοι είναι η εξασθένηση της μνήμης, η πνευματική κόπωση, η πίεση των αναγκών της ζωής. Γι' αυτό ο Δάσκαλος έχει υποχρέωση να προβληματίζεται, να βελτιώνεται και να ανανεώνεται. Την ανανέωση αυτή επιβάλλει η ίδια η επιστήμη που διδάσκει. Όπως όλοι γνωρίζουμε, η επιστήμη μας δεν είναι στατική, αλλά δυναμική. Συνέχεια ανανεώνεται, πλουτίζεται, αναθεωρεί τις θεωρίες της και δημιουργεί νέες. Επιβάλλεται, λοιπόν, στον Δάσκαλο ή Καθηγητή, αν θέλει να διατηρεί και να ενισχύει το επιστημονικό του κύρος, δηλαδή την προσωπική ανωτερότητα και ακτινοβολία, να παρακολουθεί την επιστήμη του, αλλά και να μετέχει αν είναι δυνατόν και στην εξέλιξή της.

2. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Απαραίτητο για το έργο του Δασκάλου είναι, νάχει αυτός ξεκαθαρίσει το σκοπό της αγωγής, το νόημα της μάθησης και να γνωρίζει τους τρόπους, με τους οποίους θα προκαλέσει και θα ενισχύσει τη μάθηση των μαθητών. Ακόμη να γνωρίζει τις σύγχρονες αρχές για μια μεθοδική και επιτυχημένη διδασκαλία.

Δεν θα πρέπει, όμως, να αρκείται σε μια ξερή γνώση, αλλά να εργάζεται, να μελετά καθημερινά την όλη του συμπεριφορά, να ερευνά τα αποτελέσματα της εργασίας του, με σκοπό την καλύτερη εξέλιξη και βελτίωση του διδακτικού του έργου.

Είναι αλήθεια και πρέπει να το ομολογήσουμε ότι ο Δάσκαλος, όταν μπαίνει για πρώτη φορά στην τάξη να διδάξει είναι 100% άπειρος. Την έλλειψη αυτή της διδακτικής πείρας αισθάνονται όλοι όσοι διδάσκουν για πρώτη φορά. Αυτή η απειρία αν δεν αντιμετωπιστεί κατάλληλα απ' τον διδάσκοντα, θα βλάψει και τη μάθηση των μαθητών και την κοινωνία και τον ίδιο τον διδάσκοντα, ο οποίος αρκετές φορές αποδαρρύνεται και απογοητεύεται στο ξεκίνημά του απ' το έργο του. Το βάρος της διδασκαλίας μετατοπίζεται στη διδακτική μέθοδο και την προσωπικότητα του Δασκάλου.

Στη διδακτική προσπάθεια βοηθά τον Δάσκαλο η τήρηση ενός διδακτικού αρχείου γνώσεων τις οποίες προσφέρει. Σ' αυτό υπάρχουν σχέδια διδασκαλιών, συμπληρώσεις κανόνων, νεώτερα επιτεύγματα, νέες εφαρμογές, ασκήσεις κ.λπ. Το διδακτικό αρχείο έχει αξία όταν πλουτίζεται και ανανεώνεται συνέχεια. Μ' αυτό προσπαθούμε να είμαστε νέοι στην επιστήμη, ευχάριστοι στους μαθητές και προσαρμοσμένοι στην εξέλιξη της εποχής μας. Ο Δάσκαλος πρέπει να αναπτύξει υψηλό παιδαγωγικό και διδακτικό κύρος. Να φλογίζεται από την κατάλληλη παιδαγωγική φωτιά, που θα πυρπολήσει, θα ενδουσιάσει και προκαλέσει συγκίνηση στις ψυχές των μαθητών. Ο ενδουσιασμός του θα είναι διπλός γιατί αναφέρεται και στην επιστήμη του και στο έργο της μόρφωσης των μαθητών.

Ο Δάσκαλος πρέπει να ναι γεμάτος από πνεύμα ενδάρρυνσης και να δημιουργεί στην τάξη κλίμα που θα ενισχύει το δάρρος, την πεποίθηση των μαθητών στη μάθηση και θα τονώνει την αισιοδοξία. Επιβάλλεται να αναγνωρίζει την αξία και τις ικανότητες κάθε μαθητή, να δίνει δάρρος, αισιοδοξία και εμπιστοσύνη και να επιδοκιμάζει κάθε καλή προσπάθεια. Έτσι, θα υπερνικηθεί η ανασφάλεια, η ηττοπάθεια, η αβεβαιότητα και η μειονεκτικότητα των μαθητών.

Αν ο Δάσκαλος αδιαφορεί γι' αυτά που διδάσκει και βλέπει τη δουλειά του σαν φορτίο δυσβάστακτο και μερικές φορές σαν «αγγαρεία», τότε, τι αγάπη και τι ενδουσιασμό θα εμφυσήσει στους μαθητές του; Τι θα τους μεταδώσει; Ασφαλώς την αντιπάθεια και το μίσος γι' αυτόν και το μάθημα.

3. ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Δάσκαλος, όπως είπαμε και προηγουμένως, πρέπει να έχει ευρύτητα μόρφωσης στην οποία θα στρέφει τη σκέψη του και απ' την οποία θα κατευθύνεται για να κατανοεί τις πολιτιστικές αξίες και να προσαρμόζεται ορδά κάθε φορά στις περιστάσεις και τις διάφορες συνθήκες. Ακόμη πρέπει να παρακολουθεί όλη την πνευματική εξέλιξη της εποχής μας και τα καινούργια ρεύματα που θα παρουσιάζονται για τη φιλοσοφική θεώρηση του κόσμου.

Γι' αυτό είναι ανάγκη ο εκπαιδευτικός να έχει και αρκετές γνώσεις Φιλοσοφίας, Κοινωνιολογίας και Ψυχολογίας. Ο Δάσκαλος για να επιδράσει αποτελεσματικά στους μαθητές του, πρέπει να τους γνωρίζει. Για να το πετύχει αυτό, χρειάζεται να σπουδάσει τον παιδικό κόσμο. Πάνω σ' αυτό ο γνωστός

Γάλλος παιδαγωγός και φιλόσοφος J.J. Rousseau μας παρακινεί λέγοντας: «Τον παιδικό κόσμο κανένας δεν γνωρίζει και δεν καταλαβαίνει... αρχίστε να σπουδάζετε καλύτερα τα παιδιά». Αλλά και πολλοί άλλοι παιδαγωγοί και φιλόσοφοι, όπως ο Comenius, ο Locke, ο Pestalozzi, ζητούν να υπολογίζεται η γυχή των παιδιών μ' όλες τις ιδιορρυθμίες της. Από τη σύγχρονη διδακτική τονίζεται η εξής αρχή, «αν πρόκειται να διδάζεται μουσική τη Γεωργία, πρέπει να ξέρετε τη Γεωργία τόσο καλά, όσο και τη μουσική».

Μόνο οι πολλές γνώσεις, δηλαδή η πολυμαθία, δεν είναι αρκετές. Ο Εφέσιος φιλόσοφος Ηράκλειτος σε σχετικό απόσπασμά του τονίζει ότι: «Πολυμαθία νόον έχει ου διδάσκει». Δηλαδή, «η πολυμαθία δεν διδάσκει πως να λογικεύεσαι». Ο δε Δημόκριτος μας λέει: «Πολυνός τι ου πολυμαθία ασκείν χρη». Δηλαδή «δεν πρέπει να ασκούμε την πολυμαθία, αλλά τη βαθύτητα της σκέυης».

Αυτό, λοιπόν, που θα πρέπει να προσέξει και ο Δάσκαλος είναι η συστηματοποίηση όλων των γνώσεών του σε λογικές ενότητες, για να είναι σε θέση να τις χρησιμοποιεί σε κάθε στιγμή εύκολα και με ευχέρεια.

Σ' αυτό το σημείο μειονεκτούν πολλοί μορφωμένοι άνθρωποι της εποχής μας, οι οποίοι μελετούν πότε το ένα και πότε το άλλο, χωρίς να προχωρούν βαθύτερα στη σύνδεση και την ενοποίηση των γνώσεων, που αποκτούν κάθε φορά.

Οι γνώσεις αυτές πρέπει να είναι ζωντανές και να έχουν άμεση σχέση με τη ζωή, όχι νεκρές και θεωρητικές. Έτσι, ο Δάσκαλος δεν θα είναι ένας απλός μεταδότης ξερών και μονομερών γνώσεων, αλλά ένας αναμορφωτής, ένας οδηγός, ένας προσανατολιστής των μαθητών. Δεν θα στέκεται μπροστά στους μαθητές του μόνο σαν ένα ενημερωμένο βιβλίο με γνώσεις ή σαν μια εύχρηστη εγκυκλοπαίδεια, αλλά σαν μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα, ένας ζωντανός και προσγειωμένος άνθρωπος, που καθοδηγεί τους μαθητές του, στην επιστήμη του και στη σύγχρονη ζωή.

Για το σκοπό αυτό χρειάζεται ο Δάσκαλος να εμπνέει στους μαθητές του απόλυτη εμπιστοσύνη και αυτοπεποίθηση. Να σέβεται την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια κάθε μαθητή. Να έχει την πρόποσα γυχή διάθεση, για να ακτινοβολεί σε όλους τους μαθητές και να τους παρακινεί συνέχεια στη μάθηση. Ας έχουμε υπόψη μας τη σκέυη του Comenius: «οι μαθητές ζωογονούνται από τον Δάσκαλο, όπως η φύση από την ήλιο».

4. ΗΘΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Η ηθική υπόσταση, ο ηθικός χαρακτήρας είναι βασικό χαρακτηριστικό του επιτυχημένου Δασκάλου. Ο Δάσκαλος, σαν πρόσωπο με ηθική αυδυπαρξία και ηθική υπεροχή, είναι για την τάξη ένα φωτεινό πρότυπο και κερδίζει το σεβασμό, το κύρος και την υπόληψη των μαθητών και της κοινωνίας.

Ο ηθικός Δάσκαλος, ώριμος και γεμάτος από την πείρα της ζωής στέκεται κοντά στο μαθητή για να τον βοηθήσει να ξεπεράσει την κρίση, να ενηλικιωθεί πνευματικά και ηθικά. Πρέπει να έρχεται κοντά του, να παραστέκεται στις δυσκολίες, να ενισχύει. Δύσκολο έργο, σωστός άθλος στη δύσκολη εποχή μας να κάμει το νέο αυθύπαρκτο ηθικό άτομο, να εκτιμά τον κόσμο και τις αξίες.

Στο σχολείο ο Δάσκαλος δεν είναι αρκετό να είναι λαμπρός επιστήμονας, χρειάζεται να είναι και «άνθρωπος» με ηθική αξία.

Μέσα στην τάξη πρέπει να είναι προσεκτικός, να μην ρίχνει όλες τις ευδύνες στους μαθητές, στην κοινωνία, στους συναδέλφους, στη διεύθυνση, στο Υπουργείο, για κάθε ακαταστασία, δυσκολία ή αποτυχία. Να μην υποβιβάζει τους άλλους, να μην ειρωνεύεται ή να τους κατηγορεί για να ανεβάσει τον εαυτό του. Προσοχή ακόμα στη μαθηταρέσκεια και στην κολακεία. Να έχει ανεπτυγμένο το «γνώθι σ' αυτόν». Δεν είναι δημαγωγός, θα λέει με τρόπο την αλήθεια και θα είναι συνεπής στις αρχές του.

Πρέπει να είναι η συνισταμένη όλων των αρετών και να αποτελεί ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Η διδασκαλική προσωπικότητα ελεγκτή του λειτουργήματός της έχει μόνο την συνείδησή της. Δεν υπάρχει έλεγχος στο πνευματικό έργο, αλλά μόνο συνείδηση και ενδουσιασμός.

5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ο Δάσκαλος πρέπει να είναι κοινωνικά ισορροπημένος και να έχει ομαλές σχέσεις με τον κοινωνικό κόσμο που τον περιβάλλει. Στις σχέσεις του πάντοτε πρέπει να παρουσιάζεται με φυσικότητα και αγάπη, γιατί βρίσκεται συνέχεια κάτω από την εντατική και πολύπλευρη παρατήρηση μαθητών, γονέων, κηδεμόνων, συναδέλφων, προϊσταμένων αλλά και όλης της κοινωνίας. Γι' αυτό να είναι ευγενικός προς όλους, ευχάριστος και καταδεκτικός, να ενδιαφέρεται για τα κοινωνικά προβλήματα, να συνεργάζεται, να συμβουλεύει και να ενθαρρύνει τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζεται σε οποιαδήποτε πολιτιστική προσπάθεια.

Πρέπει να προσέχει τον εαυτό του και τις λεπτομέρειες, γιατί καθημερινά δίνει εξετάσεις στην κοινωνία που ζει. Να ναι συνεπής στις υποχρεώσεις του, ειλικρινής στους τρόπους και τις σχέσεις του, σταθερός στις αποφάσεις του, εργατικός, ευσυνείδητος, ευγενής και λεπτός στις εκφράσεις του.

Η ζωή του και η συμπεριφορά του μετρημένη, συνετή και βαθιά αγαθή. Έτσι, θα μπορεί να συνεργάζεται πάντοτε με ευχέρια με τους μαθητές και τους γονείς τους, για τα προβλήματα της αγωγής τους.

Ο Δάσκαλος για να επιβάλλεται στους μαθητές του και την κοινωνία πρέπει να έχει κύρος, δηλαδή ανωτερότητα, πνευματική ακτινοβολία που προέρχεται από την σύνδεση πολλών παραγόντων, φυσιολογικών, σωματικών, ψυχολογικών, πνευματικών και ηθικών, αλλά και μέσα όπως κατάλληλοι διδακτικοί χώροι και εποπτικά όργανα/μέσα.

Το κύρος, η αυθεντία προσελκύει αυθόρμητα τον σεβασμό και την αγάπη των μαθητών, εμπνέει την εμπιστοσύνη και ο Δάσκαλος επιβάλλεται αβίαστα χωρίς πιέσεις και καταναγκασμό.

Για να έχει όμως αυτό το κύρος ο Δάσκαλος ή ο Καθηγητής και να είναι μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα πρέπει να είναι προικισμένος με πολλά προσόντα όπως: αυτοκυριαρχία, σοβαρότητα, γυχραιμία, αμεροληψία, αντικειμενικότητα, ειλικρίνεια, ευγένεια, απλότητα, δικαιοσύνη, ταπεινοφροσύνη, ανεκτικότητα, αισιοδοξία, υπομονή και επιμονή, καταδεκτικότητα, αγαθότητα, καλοσύνη κ.ά.

6. ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Το φυσικό παράστημα του Δασκάλου και η εξωτερική του εμφάνιση παίζουν και αυτά ρόλο στην αγωγή.

Όταν λέμε εξωτερική εμφάνιση εννοούμε τα ενδύματα, τα υποδήματα, την περιποίηση του προσώπου, την τακτοποίηση των μαλλιών, την στάση του σώματος, τις κινήσεις, τους μορφασμούς και τις συσπάσεις του προσώπου. Ακόμα, την σωματική αρτιμέλεια, την φωνητική άρθρωση, την σωματική κατανομή και συνολική εμφάνιση, την ηλικία, το ανάστημα και άλλες λεπτομέρειες που προσέχουν οι μαθητές.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η φωνητική άρθρωση και η ευχέρεια στο λόγο και μάλιστα όταν συνοδεύεται από ήρεμο ύφος, απαλότητα στους ήχους και γλυκύτητα στους φθόγγους, είναι μεγάλο προτέρημα για το Δάσκαλο. Γιατί κατορθώνει έτσι εύκολα να δεσμεύει την προσοχή των μαθητών και να τους συγκεντρώνει στο θέμα του. Γι' αυτό, όμως, δεν μπορούμε να μιλήσουμε, γιατί δεν είναι πάντοτε δυνατό να το έχει ή να το αλλάξει.

Στην εξωτερική εμφάνιση, όμως, και στην παράσταση, που είναι λεπτό σημείο, πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή.

Νάναι πάντα καθαρός και ντυμένος με ευπρέπεια. Οι υπερβολές και οι ακρότητες στην ενδυμασία, την κόμμωση κ.λπ., εμποδίζουν το έργο του. Προσοχή ακόμη και στους εξεζητημένους τρόπους συμπεριφοράς.

Η παράσταση και η όλη συμπεριφορά πρέπει να εμπνέει σεβασμό και εμπιστοσύνη.

7. ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Η ευθύνη είναι συνέπεια της επίγνωσης του σκοπού του παιδευτικού έργου του. Ο Δάσκαλος είναι υποχρεωμένος να αξιολογήσει όλα τα προηγούμενα και να αναλάβει την ευθύνη του.

Εκτός από τη θεωρητική του κατάρτιση πρέπει να προσέξει και την πρακτική εφαρμογή αυτών που έμαθε. Από διδακτική άποψη μας ενδιαφέρει:

1. *Η προετοιμασία του Δασκάλου.* Η πείρα μαρτυρεί ότι αν ο Δάσκαλος μπει στην τάξη χωρίς αρκετή προετοιμασία θα αποτύχει. Διότι, η γνώση, η μνήμη, η πείρα, η τύχη, το θέμα δεν βοηθούν πάντοτε.

Όσον αφορά την ποσότητα και την ποιότητα της ετοιμασίας του Δασκάλου εξαρτάται από τις γνώσεις και το είδος των γνώσεων που έχει, από τη μνήμη, την εμπειρία, την δεξιοτεχνία, αλλά και από το πνευματικό επίπεδο των μαθητών, το σκοπό και τις απαιτήσεις της διδασκαλίας. Είναι καλό να κρατάει κανείς σχετικές σημειώσεις, να καταρτίζει ένα σχέδιο διδασκαλίας χωρίς βέβαια να δίνει βάρος στον τύπο, στο διδακτικό σχέδιο, που είναι μέσο για την επιτυχία του σκοπού.

Σαν αρχή του ο Δάσκαλος, έχει «να ξέρει περισσότερα από όσα θα διδάξει». Η προετοιμασία του θα αναφέρεται: α) Στην ύλη που θα διδάξει (μελέτη, συγκέντρωση πηγών, χρήση εποπτικών μέσων), β) στην μορφή, στη μέθοδο και την πορεία της διδασκαλίας, που θα ακολουθήσει ώστε να κινητοποιήσει τους μαθητές της τάξης σε μια ενεργητική συμμετοχή και γ) στην εργασία που θα δώσει στην τάξη για καλύτερη εμπέδωση, εφαρμογή και μεταφορά της διδασκαλίας.

2. *Γλώσσα και άρθρωση του Δασκάλου.* Ο Δάσκαλος, έχει ευθύνη απέναντι στους μαθητές του να χειρίζεται σωστά τη γλώσσα. Πρέπει να χρησιμοποιεί ορθούς όρους και συνηθισμένες λέξεις και εκφράσεις. Να δίνει σημασία και βαρύτητα στην ακριβολογία, την πληρότητα, τη σαφήνεια και τη συντομία. Να προσέχει την άρθρωσή του για να ζητάει το ίδιο και από τους μαθητές του. Η φωνή του πρέπει να είναι μέτρια, γιατί η δυνατή φωνή κουράζει το Δάσκαλο και η σιγανή κουράζει τους μαθητές. Ακόμη, η αργή ή γρήγορη ομιλία δεν βοηθούν να συγκρατείται η προσοχή στην τάξη και δυσκολεύει την παρακολούθηση του Δασκάλου. Πρέπει ο Δάσκαλος, να ακολουθεί τη μέση οδό. Να διδάσκει με κανονικό τόνο, στον κατάλληλο ρυθμό και με καθαρή άρθρωση, έτσι ώστε κάθε λέξη να χαράζεται όπως πρέπει στο μυαλό των μαθητών.

3. *Συμπεριφορά του Δασκάλου.* Ο λόγος ασκεί βαθεία επίδραση, δετική ή αρνητική, ανάλογα με τη χρήση του. Ο Δάσκαλος πρέπει να κατευθύνει τους μαθητές με αγάπη και στοργή, με λεπτότητα και ευγένεια, ώστε να μετέχουν στη διδασκαλία ευχάριστα και όχι αναγκαστικά. Να καλλιεργεί πνεύμα πολιτισμένο και δημιουργικό.

Οι μαθητές θέλουν να νιώθουν το σχολείο τους σαν τόπο εργασίας, αλλά και χαράς και αναγνώρισης. Με την έλλειψη στοργής και αγάπης και τον συνεχή έλεγχο, οι μαθητές ταπεινώνονται και πολλές φορές οι διαδέσεις τους καταπιέζονται. Μια τέτοια συμπεριφορά ερεθίζει και δυσαρεστεί τους μαθητές και στη συνέχεια τους κάνει να αντιδρούν καθένας με τον τρόπο του, δηλαδή με υποκρισία, με σκληρότητα κ.λπ.

Γι' αυτό, ο Δάσκαλος, πρέπει να είναι προσεκτικός στα λόγια του αν θέλει να δημιουργεί στην τάξη του κατάλληλο κλίμα για μάθηση.

8. ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τον Δάσκαλο πρέπει να τον διακατέχει βαθύ αίσθημα ειλικρινούς αγάπης για το ιερό λειτούργημά του, το μάθημά του και προπαντός για το μαθητή του. Τονίζεται ότι «Η αγάπη πρέπει να είναι ο σκοπός και το μέσο, η αρχή και το τέλος της Αγωγής».

Η αγάπη είναι το κλειδί στις νέες σχέσεις ανάμεσα στο Δάσκαλο, το μαθητή και το μάθημα. Ο Δάσκαλος, πρέπει να μάθει να αγαπάει το έργο του, το μάθημα και πάνω απ' όλα το μαθητή του. Και ο μαθητής πάλι πρέπει να μάθει να αγαπάει τη μάθηση, το μάθημα και το Δάσκαλο, τονίζουν οι άγγλοι παιδαγωγοί W. Rubart και K. Forge.

«Ουδέν ούτω προς διδασκαλίαν επαγωγόν ως φιλείν και φιλείσθαι» μας προτρέπει ο ιερός Ι. Χρυσόστομος.

Ο Δάσκαλος, πρέπει με την αγάπη του να προσελκύσει την εμπιστοσύνη των μαθητών και την προθυμία τους στο πρόσωπό του και τη μάθηση. Δεν είναι αρκετή η επιστημονική κατάρτιση για να πετύχει στο έργο του ο Δάσκαλος. Είναι απαραίτητη η αγάπη του και το ενδιαφέρον του για το μαθητή του. Η αγάπη είναι ακόμα η μεγαλύτερη δύναμη που μπορεί να διορθώσει τον χαρακτήρα των μαθητών και να τους στολίσει με αρετές. Είναι ο ζωογόνος ήλιος που βοηθάει στην πνευματική ανάπτυξη και στην ηθική τελείωση των μαθητών. Η αμοιβαία δε αγάπη θα συντελέσει στην επιτυχία του σκοπού της αγωγής.

Ο Δάσκαλος, πρέπει να ξεκινάει με την αγάπη και την αρχή, ότι όλοι οι μαθητές είναι ίσοι, όχι στις ικανότητες ή τις δεξιότητες και πράξεις, αλλά στο να έχουν τη θέση τους μέσα στην τάξη με τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ευκαιρίες για την εξέλιξή τους.

Ο Ελβετός παιδαγωγός Pestalozzi τονίζει «κάθε διαταγή, κάθε μέθοδος, κάθε παιδαγωγική τέχνη έπρεπε να στηρίζεται επί της αγάπης». Και η Ιταλίδα παιδαγωγός Montessor επίσης λέει «Μην ονειρεύεστε έναν παιδαγωγικό κώδικα, δεν είσθε παιδαγωγοί παρά μόνο αν γνωρίζετε να αγαπάτε».

Η αγάπη, λοιπόν, του Δασκάλου στο μαθητή είναι το πρώτο και κυριώτερο γνώρισμά του και το όργανο με το οποίο χειριζόμαστε τον θησαυρό της αγωγής. Αυτή η αγάπη πρέπει να φτάνει μέχρι την αυταπάρνηση, «απαρνούμαι εαυτόν, ίνα πλουτίσω άλλους», είναι το σύνθημα της χριστιανικής αγάπης.

Στον τάφο του Pestalozzi είναι γραμμένα χαρακτηριστικά τα εξής: «Όλα για τους άλλους, τίποτα για τον εαυτό του – *Allew farandere, far sich nichts.*» Και μόνο τότε παρά την πικρία που δοκιμάζει εξαιτίας της αδιαφορίας της πολιτείας για το λειτούργημά του και ίσως μερικές φορές την κοινωνική περιφρόνηση, αυτός θα ατενίζει πάντοτε το επάγγελμά του σαν ιερό και δειό λειτούργημα, σαν την υψηλότερη αποστολή της ζωής του, με σκοπό την εξευγένιση, την πνευματική εξύγωση και τελείωση των μαθητών του και της κοινωνίας.

9. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ο Δάσκαλος είναι ο βασικός πνευματικός οδηγός των νέων, γιατί βρίσκεται σε καθημερινή επαφή με αυτούς. Η εργασία του δεν είναι επάγγελμα, ρουτίνα, αλλά είναι εθνική αποστολή, είναι λειτούργημα, είναι χρέος. Η διδασκαλία είναι πνευματική επικοινωνία. Ιερούργουμε στις ψυχές των μαθητών.

Ο Δάσκαλος παράλληλα με την μετάδοση γνώσεων, φροντίζει να μορφώσει ακέραιους χαρακτήρες, γιατί το έργο του είναι πνευματικό κυρίως και αναφέρεται στη διάπλαση του πνεύματος και της ψυχής των μαθητών.

Για να ανταποκρίνεται ο Δάσκαλος στις σημερινές ανάγκες Αγωγής, πρέπει ταυτόχρονα με το διδακτικό του έργο να ασχολείται με αγάπη και με την οδηγητική, δηλαδή με τον πνευματικό προσανατολισμό των παιδιών.

Για το σκοπό αυτό είναι ανάγκη να γνωρίζει κάθε ένα μαθητή σαν ιδιαίτερη προσωπικότητα με τις ικανότητες, τις δεξιότητες, τις δυσκολίες, τις αδυναμίες, τα ενδιαφέροντα, τα πλεονεκτήματα και τους σκοπούς του καθένα.

Ο Δάσκαλος, με τη συνεργασία και άλλων παραγόντων, αν έγκαιρα πληροφορήσει τους μαθητές του για τις δυνατότητές τους, για τα επαγγέλματα και τις επιστήμες, για τα ιδανικά του πολιτισμού και τις αξίες της ζωής, μπορεί να βοηθήσει σε μια συνετή καθοδήγηση των ενδιαφερόντων και των κλίσεων των μαθητών, σε μια ιεράρχηση των αναγκών, των ιδανικών και των αξιών της ζωής.

ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Είναι αλήθεια, ότι διαμέσου των αιώνων, πολλοί παιδαγωγοί έλαμψαν στο στερέωμα της ανθρωπότητας. Αν αρχίσω από πολύ μακριά, θα πρέπει να αναφερθώ στους μεγάλους Μύστες, τους ισχυρούς ζυμωτές πνευμάτων, του αφυπνιστές ψυχών και σωτήριους οργανωτές κοινωνιών, που ζούσαν μονάχα γι' αυτό που πίστευαν, έτοιμοι πάντα να πεθάνουν γι' αυτό. Αυτοί δημιούργησαν τις επιστήμες και τις θρησκείες και συνακόλουθα τα γράμματα και τις τέχνες που ο χυμός τους μας τρέφει ακόμα και μας ζωοδοτεί. Τα ονόματά τους, με χρονολογική σειρά είναι: Ράμα, Ερμής, Κρίσνα, Μωϋσής, Ορφέας, Ζωροάστρης, Ιερεμίας, Μαχαβίρα, Πυθαγόρας, Βούδδας, Κομφούκιος, Πλάτωνας, Σωκράτης, Ιησούς, Παύλος, Τρεις Ιεράρχες, Αυγουστίνος, Μωάμεθ, Θωμάς Ακινάτος, Φαραώ Αμένοφισ, Μαρτίνος Λούθηρος, Μαχάτμα Γκάντι και άλλοι.

Από τους παιδαγωγούς φιλοσόφους, οι πιο γνωστοί είναι οι εξής: Ηράκλειτος, Δημόκριτος, J.J. Rousseau, Comenius, Montaigne, J. Locke, Pestalozzi, Montessor, Spranger, Foerster, Duke, Forge, William Stark, Cousinet και άλλοι.

Ποιός είναι όμως ο τύπος του ιδανικού παιδαγωγού, του αρίστου Δασκάλου, προς τον οποίο πρέπει να προσβλέπουν οι διαμέσου των αιώνων παι-

δαγωγοί; Ποιός ενσάρκωσε στον τέλειο βαθμό τις θεωρητικές και πρακτικές ικανότητες, τις γνώσεις και αρετές του Δασκάλου, τις άριστες εμπειρίες και τον αδιάβλητο βίο, ώστε να θεωρείται από όλους το ιδεώδες πρότυπο;

Υπεράνω όλων αυτών των εξεχόντων Μυστών, Παιδαγωγών, Φιλοσόφων και Δασκάλων διαμέσου των αιώνων, είναι Ένας, διότι μόνο αυτός κατόρθωσε να ενσαρκώσει τον τέλειο, τον ανυπέρβλητο, τον αιώνιο τύπο του Δασκάλου. Ο τέλειος Δάσκαλος που οι επιφανέστεροι παιδαγωγοί αναγνωρίζουν σαν άριστο πρότυπο, είναι ο Κύριος, ο Ιησούς.

Το ιδανικό είναι πάντοτε υπέρτερο της ανθρώπινης εμπειρίας και σύλληψης και ακατόρθωτο στην ανθρώπινη ικανότητα.

Άξιο προσοχής είναι ότι ονομαζόταν «Διδάσκαλος» και από τους ανθρώπους της εποχής του, αν και δεν είχε κανένα τίτλο σπουδών. «Πώς ούτως γράμματα οίδε μη μεμαθηκώς;», έλεγαν οι επίσημοι του Ιουδαϊκού Έθνους. Ο δε Κύριος αποδεχόταν την προσωνυμία του «Διδασκάλου» κατά τρόπο φυσικό και απλό. Είχε δηλαδή πλήρη και τελεία την μαρτυρία της συνείδησης ότι είναι ο «Διδάσκαλος». Ακόμα σαφέστερα ο Κύριος ονόμασε τον εαυτό του «Διδάσκαλο» κατά τον Μυστικό Δείπνο, όταν μετά την πλύση των ποδών των μαθητών τους είπε: «Υμείς φωνείτε με ο Διδάσκαλος και ο Κύριος και καλώς λέγετε, ειμί γαρ». Αλλά και δύο μέρες προ του Μυστικού Δείπνου είπε: «Υμείς μη κληθήτε ραββί ει γαρ υμών εστί ο Διδάσκαλος ο Χριστός». Και αμέσως μετά είπε: «Μηδέ κληθήτε καθηγηταί εις γαρ υμών εστί ο Καθηγητής, ο Χριστός». Ήθελε έτσι να περιφρουρήσει τους μαθητές του από την δοκσισοφία και την σπουδαρχία, που ωθεί τον αμόρφωτο και τον κενόδοξο στο «τον θρόνον αρπάζειν τον διδασκαλικόν», όπως λέγει ο ιερός Χρυσόστομος. Οι Απόστολοι είχαν την συνείδηση ότι είναι Δάσκαλοι, όχι όμως με την έννοια με την οποία καλείται «Διδάσκαλος» ο Χριστός.

Έτσι, λοιπόν, ο Κύριος κατά την μαρτυρία των συγχρόνων του και κατά την ομολογία του ίδιου είναι ο «Διδάσκαλος», ο άφθαστος «Διδάσκαλος» όλων των αιώνων, άριστο πάντοτε πρότυπο για όλους τους παιδαγωγούς του κόσμου.

Εάν τώρα ερευνήσουμε τα πνευματικά εφόδια, τον εσωτερικό θησαυρό και τον τρόπο εργασίας, όπως αυτά διαφαίνονται στα Ιερά Ευαγγέλια, θα πεισθούμε ακόμη περισσότερο για την αξία του Κυρίου σαν παιδαγωγού. Όμως, ο χρόνος δεν μας επιτρέπει παρά μια περιληπτική αναφορά σ' αυτά και μόνο.

Όμως η ερευνητική ανθρώπινη διάνοια τείνει συνέχεια προς το ιδανικό, διαπνέεται από τον πόθο να το γνωρίσει, επιθυμεί να το μεταβάλλει σε πραγματικότητα, και είναι αλήθεια ότι μερικές φορές υγώνεται προς αυτό. Πολλοί Δάσκαλοι, και χθες και σήμερα, θεωρούνται υποδειγματικοί τύποι, σχετικά καλύτεροι από άλλους, όχι όμως απολύτως καλοί, για τον απλούστατο λόγο ότι είναι άνθρωποι και έχουν τα σκιερὰ σημεία, τις ατέλειες και τις αδυναμίες τους.

Θάδελα να αναφερθώ σε έναν ακόμα Δάσκαλο που θεωρείται από πολλούς μεγάλος και εξαιρετικός είναι ο Σωκράτης. Ο Σωκράτης, όπως τουλάχιστον μας τον παρουσιάζει το έργο του Πλάτωνα, χρησιμοποίησε εύστοχα το

διάλογο. Θεωρείται ο εφευρέτης και μοναδικός του χειριστής γιατί μετά το Σωκράτη και το Πλατωνικό έργο δεν γνωρίζουμε να χρησιμοποιήθηκε ο διάλογος σαν μέθοδος έρευνας και γνώσης. Ο διάλογος σαν μέθοδος του Ελληνικού στοχασμού φανερώνει τη φυσική, την εξ υπαρχής ανυπαγόρευτη και την ελεύθερη αφετηρία του ελληνικού πνεύματος.

Τελειώνω με μια αναφορά στον «Άγνωστο Δάσκαλο». Διάσημοι παιδαγωγοί σχεδιάζουν νέα συστήματα παιδαγωγικής αλλά ο «Άγνωστος Δάσκαλος» τα εφαρμόζει και καθοδηγεί τους νέους. Ζει στην αφάνεια και αγωνίζεται μέσα σε πολλά προβλήματα και κακουχίες. Γι' αυτόν δεν νχούν τρομπέτες, δεν περιμένουν άμαξες, δεν ετοιμάζονται επιχρυσωμένες διακοσμητικές αφίσσες υποδοχής.

Φυλάει φρουρός κατά μήκος των συνόρων του σκότους και διώχνει την άγνοια και την μωρία. Υπομονετικός στο καθημερινό του καθήκον, επιτυγχάνει να επιταχύνει τον νωδρό, να ενθαρρύνει τον πρόθυμο, να στηρίζει τον ταλαντευόμενο. Μεταδίδει τη δική του χαρά για τη μάθηση και μοιράζεται με τους μαθητές του, καλύτερους θυσασυρούς των γνώσεών του.

Ανάβει πολλές λαμπάδες που στα επόμενα χρόνια θα φωτίζουν πίσω για να τον χαροποιούν. Αυτή είναι η αμοιβή του.

Επιθυμώ να σημειώσω λίγους στίχους από το ποίημα της Αικατερίνης Χιόνη «Στον Άγνωστο Δάσκαλο».

Του κέδρου που φύτευες
ποτέ δεν θα σε δροσίσει ο ίσκιος!
Δεν θα πιείς το κρασί απ' το κλίμα
που έσκυες στη ρίζα του!
Το γλυκό γωμί απ' τα στάχυα σου
ίσως δεν λάχει ποτέ
στο δικό σου τραπέζι!
Ύγρωσες πύργους και θρόνιασες ρηγάδες
δεν μπήκες μέσα!
Τα χελιδόνια, οι γλάροι, οι αετοί σου,
που τα φτερά τους τους άνοιζες
σε ουρανόδρομα ύψη, δεν σε πήραν
μαζί στο πέταγμά τους!

.....
Πέρασες και χάθηκες μέσα στο χρόνο
Άναψε η λαμπάδα σου άγιες φωτιές!
Έλυωσε το κερι σου!
Έσβυσε τ' όνομά σου!
Έγινε σύμβολο! Ιδέα!
Ψυχή του Λαού σου!
Μπήκε στην Αθανασία!
Η «πλάστρα φωτιά» σου έγινε, γίνεται,
θα γίνεται λάμψη! Άσβηστη λάμψη!
Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΕΙΣΑΙ.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΥΣΤΑΙ (1953) ΕΔ. SHURE Μ.Γ. Πετρίδη, Αθήνα.
ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΥΣΤΑΙ (1959) ΕΔ. SEHURE Μετάφραση Β. Σκληρού από την Γαλλική Έκδοση, Αθήνα.
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ (1971) Ι. Θ. Κολιτσάρα, Έκδοση 4η Χ.Ε.Ε.Λ, Αθήνα.
Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΗΓΕΤΗΣ (1980) Ι. Θ. Κολιτσάρα, Έκδοση Χ.Ε.Ε.Λ, Αθήνα.
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ (1982) Κ.Σ. Γρηγοριάδου, Αθήνα.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ» (1983) τεύχος 305, Αθήνα, Ιανουάριος.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ (1985) Δ.Κ. Λιαντινή, Αθήνα.
-

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Το Royal College of Nursing οργανώνει, όπως κάθε χρόνο, εκπαιδευτικές ευκαιρίες για Νοσηλευτές και Νοσηλεύτριες από άλλες χώρες. Για το 1988 οι εκπαιδευτικές αυτές εκδηλώσεις είναι:

1. Εκπαιδευτικές επισκέψεις στις ημερομηνίες:
 - α) Από 21 έως 25 Μαρτίου
 - β) Από 18 έως 22 Απριλίου
 - γ) Από 16 έως 20 Μαΐου
 - δ) Από 13 έως 17 Μαΐου
 - ε) Από 3 έως 7 Οκτωβρίου
 - στ) Από 7 έως 11 Νοεμβρίου και
 - ζ) Από 5 έως 9 Δεκεμβρίου
2. Πρόγραμμα μαθημάτων από 18 Ιουλίου έως 12 Αυγούστου με θέμα «Φροντίδα Υγείας και Νοσηλευτική στο Ηνωμένο Βασίλειο».

Οι ενδιαφερόμενες να παρακολουθήσουν οποιαδήποτε από τις πιο πάνω ευκαιρίες μπορούν να απευθυνθούν:

Miss Shelagh M. Murphy
 International Secretary
 Royal College of Nursing
 20 Cavendish Square
 London W1M 0AB
 Tel. 01409 3333

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Critical Care Knows No Borders» θα πραγματοποιηθεί από 30 Αυγούστου έως 2 Σεπτεμβρίου του 1988 στο Montreal του Καναδά.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε:

AACN Program Registration
 One Civic Plaza, Newport Beach,
 Ca 92660 U.S.A.
 Tel. (714) 6449310

2. Από 4 Σεπτεμβρίου έως 9 Σεπτεμβρίου θα γίνει το 5ο Διεθνές Συνέδριο Ογκολογικής Νοσηλευτικής στο Λονδίνο.

Οι οργανωτές του Συνεδρίου ανέλαβαν την ευθύνη αυτόματης Ελληνικής μετάφρασης, με την προϋπόθεση ότι η Ελληνική εκπροσώπηση θα φθάσει τουλάχιστο τον αριθμό 65.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην διδα Πισπιρικού Στέλλα (τηλ: 69 11 327).